

Štoparski vodnik po filmskih podkastih

Avtorici podkasta She Does

filmski podkasti

Ana Šturm

Preden sem se lotila pisanja pričujočega članka, sem šla na sprehod. Z iPodom v žepu in slušalkami na ušesih. Na poti sem poslušala #76 epizodo *Glav*, podkasta za legitimno preživljanje prostega časa, z naslovom Ljudje in režiserji. V njem ustanovitelj Apparatusa, prve podkasterske mreže pri nas, Anže Tomić, režiserja Matevž Luzar in Urša Menart ter Boštjan Gorenc Pižama delijo oskarje ljudem (in režiserjem), ki jih nimajo, pa bi jih morali imeti: Alfredu Hitchcocku, Mary Zophres, Petru Sellersu, Davidu Gordonu Greenu, Rogerju Deakinsu, Edwardu Lachmanu, Toddu Haynesu,

Catherine Keener, Richardu Burtonu, Donu Hertzfeldtu, Billu Murrayju, Emirju Kusturici in Fredericku Wisemanu.

Neobvezen, zabaven, sproščen in zanimivih informacij poln pogovor med ljudmi, ki imajo res radi filme, me je še enkrat več spomnil na to, zakaj tako rada poslušam podkaste.

Podkast oziroma 'poddaja', pravi Štoparski vodnik po filmskih podkastih, je internetna radijska oddaja oziroma digitalna zvočna datoteka, naložena na splet, od koder jo lahko uporabnik zelo

enostavno, s pomočjo temu namenjenih aplikacij, prenese na svoj pametni telefon ali druge naprave, prek katerih lahko izbrane vsebine nato poslušā, medtem ko uživa ob skodelici kave, se vozi z avtom, pomiva posodo ali sprehaja psa.

Podkasti v prostranstvih internetnih galaksij obstajajo že dobro desetletje. Od leta 2014 naprej, po izjemnem uspehu *Seriala* in gostovanju Ire Glassa, voditelja enega najbolj priljubljenih podkastov, *This American Life*, v oddaji *The Tonight Show*, pa podkasti veljajo za enega bolj priljubljenih

Tusk

spremljevalcev sodobnega 'pametnega', fleksibilnega in mobilnega načina življenja ter kakovostnega preživljanja prostega časa. Hkrati predstavljajo odličen medij za ustvarjanje zanimivih, obrobnih, manj dosegljivih in za večje medije nezanimivih vsebin. Večina podkastov nagovarja zelo specifične interesne skupine, in ko najdeš podkast, ki se sklada s tvojimi interesi, se zdi, kot da si končno našel skupino ljudi, ki te (skupaj z vsemi tvojimi čudnimi navadami) preprosto razume.

Zaradi svoje odprte forme, ozke specializacije in kopice pripovednih možnosti, ki jih avdio zapis ponuja, tudi filmski podkasti ponujajo obilo prostora za nekonvencionalen, zanimiv in predvsem zelo dostopen vpogled v filmsko umetnost in ustvarjanje. Prednost podkastov je tudi v tem, da pri poslušanju zelo aktivno, bolj kot pri ostalih medijih, sodelujejo naše možganske celice. Režiser in podkaster Kevin Smith, ki je sredi 90. let zaslovel s kulturnim indie filmom *Trgovci* (Clerks, 1994), pravi takole: »Ko poslušate moje

zgodbe, ste vi tisti, ki opravite največ, in najtežje delo. Kadar govorim, mi ni treba razmišljati o tem, kako vam bom neko stvar pokazal; kako moram premakniti kamero ali postaviti kader. Gre za nekakšno 'miselno gledališče'; poslušalec namesto mene sam v svoji glavi zgradi svet slik, sam je režiser svojega notranjega filma.«

Kljub uspešni filmski karieri Kevina Smitha danes skoraj bolj poznamo kot enega izmed pionirjev podkasterske scene in kot hiperproduktivnega, večkrat nagrajenega podkasterja. Uvodna epizoda njegovega prvega podkasta – *Smodcasta* – je bila na spletu dostopna 5. februarja 2007. V *Smodcastu* Smith in njegov dolgoletni sodelavec, producent Scott Mosier, govorita o vsem in ničemer, največkrat pa o stvareh, ki so povezane z njuno filmsko potjo. Dejstvo, da rad govori, je Smith spretno pretvoril v uspešno kariero: od razprodanih oddaj v živo, prek prvega podkasterskega gledališča, do tega, da je po #259 epizodi *Smodcasta: The Walrus and The Carpenter* posnel bizarno komično grozljivko *Tusk* (2014), ki je letos dobila nadaljevanje s filmom *Yoga Hosers* (2016). Trilogijo naj bi kmalu dopolnil še film *Moose Jaws*.

Na Smithovi medijski mreži *SModcast Internet Radio* trenutno gostuje 33 različnih podkastov, med katerimi poleg *Smodcasta* sam soustvarja še oddaje *Jay and Silent Bob Get Old*, *Hollywood Babble-On* in *Fatman on Batman*.

Filmski navdušenci radi o slabih filmih govorimo skoraj tako pogosto kot o

dobrih. *The Flop House* je najbolj znan podkast o slabih filmih. Soustvarjajo ga bivši pisec *The Daily Showa*, Elliott Kalan, trenutni pisec *The Daily Showa*, Dan McCoy, in komik Stuart Wellington. A naj vas to ne zavede, za številnimi šalami se skriva hudo cinefilsko znanje. Za pokušino vam v poslušanje priporočamo #100 epizodo, v kateri se lotijo filma *Tango & Cash* (1989, Randy Feldman).

»Ste kdaj videli film, ki je tako slab, da je pravzaprav že popolnoma fascinanten?« je vprašanje, ki si ga Paul Scheer, June Diane Raphael in Jason Mantzoukas vsak teden postavijo v zabavnem podkastu *How Did This Get Made?* in skušajo ugotoviti, kako so nastali filmi *Sharknado* (2013, Anthony C. Ferrante), *Sharknado 2: The Second One* (2014, Anthony C. Ferrante) in *Sharknado 3: Oh Hell No!* (2015, Anthony C. Ferrante). Zabavne filmske debate najdete tudi v podkastu *Fighting In The War Room*. Kot pravi Urša Menart, gre za »podkast s štirimi voditelji: Katey Rich piše za Vanity Fair in obvlada oskarje, med drugim je med prvimi napovedala, da bo Channing Tatum legitimen filmski zvezdnik; David Ehrlich piše za Rolling Stone in vsako leto naredi super video lestvico svojih najljubših filmov, Dave Gonzalez obožuje Marvel, Star Wars in podobne stvari, Matt Patches pa je nepredvidljiv faktor – rad se zapleta v dolge debate in včasih zaide s teme pogovora, ampak vedno postavlja zanimiva vprašanja.«

Urša sicer prisega na podkast *Battleship Pretension*, kjer se David Bax in Tyler Smith vsak teden pogovarjata o vnaprej določeni tematiki v povezavi s filmom,

Ekipo podkasta The Flop House

vsakih nekaj tednov pa naredita pregled kariere določenega filmarja. Karkoli že vas zanima o filmu, lahko skoraj zagotovo najdete v eni izmed njenih trenutnih #471 epizod. Menartova pa priporoča tudi odlični BBC-jev filmski podkast *Kermode and Mayo's Film Review* z legendarnim kritikom Markom Kermodeom, »velikim oboževalcem Kena Russla in Lyanne Ramsay, zagovornikom kino bontona in sovražnikom 3D-tehnologije«. 'Wittertainment', ki je sestavljen iz filmskih recenzij in intervjujev, je super poslušati tudi zaradi izjemne dinamike med glavnima voditeljema.

Med najboljše podkaste o filmu zagotovo spada *Filmspotting*, o katerem si lahko več preberete v članku Bojane Bregar na sledečih straneh Ekрана. Iz iste mreže kot *Filmspotting* prihajata tudi podkasta *Filmspotting: Streaming Video Unit* in pred kratkim ustanovljeni *The Next Picture Show*. *Filmspotting SVU* soustvarjata Mat Singer in Alison Willmore, podkast pa je posvečen filmom, ki so na voljo na zahtevo na različnih koncih interneta.

The Next Picture Show, po mojem mnenju enega najboljših (novih) podkastov o filmu, soustvarjajo filmski kritiki in publicisti Scott Tobias, Keith Phipps, Tasha Robinson in Rachel Handler – ekipa, ki je od leta 2013 skupaj urejala eno najboljših spletnih postaj za ljubitelje filma *The Dissolve*. Spletna publikacija, ki je imela lepo število bralcev, je pred kratkim zaradi prenehanja financiranja zamrla, njeni pisci pa so se odločili, da bodo svojo ljubezen in znanje o filmih še naprej

delili skozi medij podkasta, pri čemer so se tudi njihovi bralci prelevili v zveste poslušalce.

Za zahtevnejše, bolj teoretske in akademske filmske pogovore lahko poslušate *The Cinematologists*, ki je hkrati tudi filmski klub. Podkast vodita dr. Dario Llinares z Univerze v Brightonu in dr. Neil Fox z oddelka za film in televizijo na Univerzi v Falmouthu. Za pokušino priporočamo poslušanje epizode #3, ki se posveča podcenjenemu filmu *Divje mrhe* (Whip it, 2009), režijskem debiju igralke Drew Barrymore.

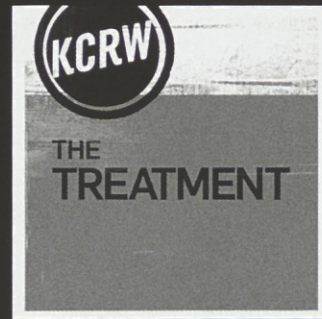
Če vas zanimajo filmska zgodovina in neznani, obskurni filmi, se lahko lotite poslušanja podkasta *The Projection Booth*. Gre za pogobljene, triurne pogovore oziroma bolj rečeno predavanja o kulturnih filmih. Rob St. Mary in Mike White si vsak

teden izbereta en film, pri čemer se osredotočita na njegovo produkcijo, na odnos gledalcev do filma v času nastanka ter na to, kako na film gledamo danes. Če vas zanimajo samo filmi iz 80. let, pa v poslušanje priporočamo podkast *Defocused*.

Na lestvicah najbolj priljubljenih podkastov se v zadnjem času pogosto znajde oddaja *You Must Remember This*, v kateri se filmska kritičarka in publicistka Karina Longworth potaplja v globine zamolčanih in pozabljenih obdobij hollywoodske zgodovine. Zadnjih nekaj epizod je posvetila igralcem, režiserjem in scenaristom, ki so se po 2. svetovni vojni zaradi domnevnega simpatiziranja s komunisti znašli na hollywoodski črni listi.

Številni podkasti so specializirani tudi za posamezne filmske poklice. Med množico podkastov o scenaristiki

Matevž Luzar priporoča *Scriptnotes*, podkast scenaristov Johna Augusta (*Go, Big Fish*) in Craiga Mazina (*Hangover 2,3*), režiser in scenarist Klemen Dvornik pa podkast *Screenwriters' Lecture Series*. V podkastu *American Cinematographer Podcasts* izveste zanimive stvari o poklicu in delu direktorjev fotografije. V epizodi #52 se na primer z direktorjem fotografije Phedomom Papamichaelom pogovarjajo o filmu *Nebraska* (2013, Alexander Payne). Če vas zanima montaža, lahko poslušate podkast *The Cutting Room*, *The VFX show* pa ponuja vpogled v svet posebnih učinkov. Ljubitelji filmske glasbe lahko poslušajo BBC-jev podkast *Sound of Cinema*. Celovit vpogled v filmsko industrijo ponuja KCRW-jev podkast *The Business*, ki ga vodi ena glavnih sodelavk revije *The Hollywood Reporter*, Kim Masters.

Med opazne in zelo priljubljene podkaste spadajo tudi tisti v obliki intervjujev: *Q & A with Jeff Goldsmith*, *The Treatment* z Elvisom Mitchellom, *WTF with Marc Maron* in *She Does*.

Jeff Goldsmith se s scenaristi in režiserji pogovarja na odru pred občinstvom, takoj zatem, ko so pogledali film. »WTF With Marc Maron ni filmski podkast per se, je pa Maron eden najbolj slavni podkasterjev, ki je v svojem studiu/garaži gostil vse, ki karkoli veljajo v svetu showbiznisa in širše,« pravi Bojana Bregar. Maronovi pogovori slovijo tudi kot najboljša garažna terapija. Podkast *She Does* soustvarjata avtorici dokumentarnih filmov Elaine Sheldon in Sarah Ginsburg, v njem pa gostita ustvarjalne ženske z različnih

umetniških področij. V epizodi #23 sta se pogovarjali z Mo Scarpelli in Alexandrio Bombach, avtoricama odličnega dokumentarnega filma *Frame by Frame* (2015) o štirih afganistanskih fotografih, ki se borijo za svobodo tiska v svoji državi.

Nekaj filmskih podkastov lahko poslušate tudi v slovenskem jeziku. Podkast *Filmstart* je del istoimenske spletne platforme, kjer najdete recenzije in novice iz aktualne in večinoma mainstreamovske filmske produkcije. Za podkast so se nedavno odločili tudi pri reviji *Vikend*. V *Popkulturnih pogovorih* sodelavci revije komentirajo filme, televizijske oddaje, glasbene dogodke in splošne trende. V eni izmed zadnjih epizod so se Igor Harb, Tina Lešničar in Miha Hočevar pogovarjali o promociji slovenskih filmov. Tri s filmom povezane podkaste najdete tudi na mreži *Apparatus*. *Opazovalnica* je še čisto sveža oddaja, kjer Jure Godler in Anže Tomić opazujeta *Star Trek*. »Glave, oddajo za legitimno preživljanje prostega časa, kjer Boštjan Gorenc Pižama in Anže Tomić z rednimi gosti enkrat na štirinajst dni pametujeta o dobrih filmih, dobrih serijah in odličnem Billu Pullmanu,« pa smo omenili že na začetku.

Tretji podkast, ki ga najdete na mreži *Apparatus*, je *FilmFlow*. *FilmFlow* soustvarjamo štiri filmofilke; Bojana Bregar, Maja Peharc, Maja Zupanc in avtorica članka, ki ga ravnokar berete. Pogovor teče »o najboljših filmih, ki jih (ni)ste videli, pa o popkulturi, pa o lajfu«. *FilmFlow* izhaja dvakrat mesečno. Vsakega 15. v mesecu izide epizoda, ki je

narejena v obliki intervjuja in posvečena izključno slovenski filmski sceni, vsakega 30. v mesecu pa se pogovarjamo o enem ali dveh filmih iz aktualne produkcije.

Kot je v svojem tekstu omenil že Lenart J. Kučič, se forma podkasta vrača k nekaterim osnovam; k sproščnemu, asociativnemu prijateljskemu pogovoru, k umetnosti pripovedovanja zgodb in usmerjenosti na poslušalca. Podkast je intimen medij, tako za ustvarjalce kot za poslušalce. Obojim je zato zelo pomembna skupnost, ki se ustvari okrog posameznega podkasta. Podkasti imajo zvesto in aktivno poslušalstvo, ki razume interne šale in pozna vse (p)osebnosti voditeljev.

Podkasti so postali priljubljeni prav zaradi dostopnosti; dostopnosti v smislu večinoma brezplačnih in lahko dostopnih vsebin, kot v smislu tega, da so se znova približali poslušalcu, ga direktno nagovorili na prijateljski način in z vsebinami, ki so mu blizu, ter ga (inter)aktivno vključili v debato. Poleg tega, da podkasti (tudi zaradi relativno nizkih produkcijskih stroškov) zapolnjujejo nekatere vrzeli, nastale s prenehanjem izhajanja filmskih revij ter ukinjanjem televizijskih in radijskih filmskih oddaj, hkrati njihovi ustvarjalci, med katerimi prevladujejo cinefili, iščejo tudi vedno nove načine, da bi film in svoj odnos do filmske umetnosti še bolj približali gledalcem in poslušalcem. Filmi in serije so vseeno trenutno tista medijska oblika, ki doseže največje število ljudi. In prav pogovor o filmu in serijah je, tudi zaradi razcveta družabnih omrežij, danes tisto nekaj, kar nas vse – hočeš nočeš – povezuje.